

היכל הפרשה

להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את הנלמד מפסוקי הפרשה {גיליון 60. תבא ט"ז אלול פ"ו}

להבין ולהשכיל

וְהַלְמָדָם חָקִי חַיִּים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנָה בְּלִבָּב שְׁלֵם כִּן תִּתְּנֶנּוּ וּתְלַמְּדֶנּוּ: אָכִינוּ אֶב הַרְחֵמֶן הַמְּרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ בִּינָה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל לְשַׁמֵּעַ לְלַמֹּד וּלְלַמֵּד לְשַׁמֵּר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל דְּבָרֵי־תִלְמוּד תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיִסַּד לִבֵּנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ,

בקשה זו אנחנו אומרים בברכת אהבה רבה. **כדי להבין ולהשכיל בברכה זו** כדאי להתבונן ולהבין את הכפילויות בבקשה זו. א, תחנינו ותלמידינו. ב ללמוד וללמד, ג, ושוב פעם והאר עינינו בתורתך. וכן. א, ותן בלבנו בינה. ב, להבין ולהשכיל. ג, ויחד בלבנו וכו'. וכמו כן. לשמור, לעשות, ולקיים. לכאורה זה אותו משמעות של קיום התורה והמצוות, ובוודאי יש בזה הסבר לא על פי הסוד אלא ביאור מילים ברור {באידיש, עברי טייטש} ועוד המילה "באהבה" חוזרת ונשנית בברכה זו שמונה פעמים, ארבע פעמים שה' אוהב אותנו, וארבע פעמים תפילה שנהאב את האוהב שלנו נכון. וכן, מהו כפל הלשון אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן וכו'. הרי רחמן נקרא מי שמרחם, ועוד כשהזכרנו אבינו למה היינו צריכים להזכיר אב הרי דבר טבעי הוא שרחמי האב על הבן אפילו כשלא ראוי לכך והסברים מלאים בזה בספרים והיה אפשר לכתוב "אבינו הרחמן תן בלבנו וכו".

ההסבר בזה כך. התורה הקדושה מלמדת אותנו תרי"ג מצוות, והתורה מדגישה שני דברים שורשיים תנאי לקיומם כראוי וכנכון. **דבר ראשון.** אומר רש"י פרשת בהר. כללותיה, פרטותיה, הלכותיה ודקדוקיה, נתנו בסיני. דהיינו **על כל מצוה צריך לעמוד כדי לדעת ולהבין אף את היונאסים הדקים שבה**, ולכן ספרי יסוד כמו החינוך, מביא שרשי המצוה. הרמב"ם. בכל סדרת פרקים בהלכותיו מביא בסופו, סעיף הלכה דברי יראת ה' המשתמעת ממצוה זו. הרמב"ן. כתב באיגרת הנהגה בהליכות חיים ביום יום "וכאשר תקום מהספר תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו" פירוש לא רק מה שלמדת עכשיו אלא תתבונן בכל מצוה ומצוה ובכל לימוד ולימוד, מה העומק שבה, שתלמד ממנה התנהגות בחיי היום יום שלך על פי התורה הק'. ובספרו של הרבי הנועם אלימלך ובספה"ק תולדות יעקב יוסף ומאור ושמש, קדושת לוי ודגל מחנה אפרים. כותבים ומפרשים באופן הזה בכל פרשה ופרשה.

דבר שני. לא לוותר על התהליך של המצוה להכניס ללבנו לקיים רצון אוהבינו וללמוד נכון עד כדי הבנה שנוכל ללמד, להבין ששוגג ובדיעבד אין פירושו קיום המצוה אלא אי קבלת העונש וכן על זה הדרך. ולכן בעסק לימוד דברי התורה הק', בדיוק כמו כל עסק מתפללים אנחנו שנזכה שיהיה בשלימות הוא רק כשנעשה את כל התהליך ללא קיצורים וויתורים. ובזה נזכה שתקבל תפילתנו וערבה לה' לימוד תורתנו כמנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות.

צריך שיהיה המתפללים בנוסח ספרד. פרושים מדרכי העולם. הראשון מהפרישות שלא להוציא שקר מפיו, ושלא להיות מקלל את חבריו אפילו בני ביתו בשום פעם, **גם שלא יקפיד עליהם אפילו הקפדה בלב**, ושלא להוציא שבועה מפיו, **ושלא להיות לו קנאה וחמדת ממון**, ומדת גאווה בלתי אפשרי להעלות על הכתב גנותו, "כידוע לכם שאני מוכיח עצמי תמיד ומבייש עצמי ברבים כדי להוציא מכח אל הפועל", ושלא להיות משתכר בשום פעם בשום משקה המשכר כי אם מעט לצורך מה, גם שיהא מרגיש בעצמו באמת שאין לו שום מנוחה מדאגות מצרות ישראל, ולבו כואב ומיצר עליהם מבלי הפוגות, **עד שמגודל הצער בלתי יכול להתאפק מלהתפלל עליהם בינו לבין עצמו**, אף שאינו ראוי והגון בעיני עצמו, **על כללות ישראל**, ואפילו **על שונאיו**, אם לא שיראה מהם שעוברים על מצות עשה או לא תעשה, ועיקר שיהיה למדן **על כל פנים גמרא ותוספת ופירוש רש"י**, ושאר דרכי הקודש כמבואר בספר עץ חיים, ועיקר אהבת חבירים ודיבוק חבירים.

ואם לאו, חלילה להתפלל בנוסחא הנ"ל, **כי הנה ראיתי אנשים גדולים שהם פרושים מדרכי העולם, אבל הכל בשביל הנאתם.** גם יש לומדים ספרי קבלה ומתפללים בתוך סידור האר"י ז"ל ולומדים בטלית ותפילין אשר אין לך פרישות גדול מזה, **כי באמת הדברים הללו הם טובים, אך שאין בהם פנימיות.**

כה דברי האיש העלוב המונח תחת כפות רגלי הצדיקים הק' אלימלך בן אליעזר ליפמאן זללה"ה

שיעור בספה"ק נועם אלימלך

הרבי הנועם אלימלך רבי של תורה ויראת שמים רבי שמלמד אותנו הליכות חיים במשקפיים של תורה. מסכם לנו בפרשיות אלו מצוות ועניני עבודת השם. בתורה הראשונה מלמד אותנו הרבי שצדיק בחינת שבת זה לא האדם העוצמתי עם נפש גבוהה המדמיין בעצמו שאחרים הם נפש הבהמית והוא משהוא אחר, הוא נפש אלוקית נפש גבוהה. צדיק זה לא תואר. צדיק זה פעולות של רחמים חסד וענוה שאפילו שנולד עם מידת אכזריות כשלשלת הקודש ושרשרת הזהב של העורבים אכזריים משנה את מידותיו לאהבה ורחמים וגם משפיע על אחרים שיתנהגו ברחמים ובאהבה, על ידי שלומדים ממנו כשרואים את התנהגותו.

בתורה השניה. מסכם לנו הרבי את דרכי ההנהגה היום יומית של עסק התורה בהתמדה ועומק ההבנה ולימוד המוסר ועבודת המידות. בהדגש על לימוד בהתמדה בגמרא רש"י תוספות והראשונים כמו שכתב בהנהגת האדם וז"ל: הראשון צריך האדם ללמוד גמרא ופירש"י ותוס' ומפרשים כל אחד לפי השגתו והפוסקים אחריהם, ומתחילה ילמוד שולחן ערוך אורח חיים, וצריך להתפלל להשם יתברך שיבוא על האמת, כי חטאת נעורים של האדם הראשון מסטין עיניו שלא יראה, ובפרשת שלח כתב שלימוד התלמוד בעומק ההבנה זה בלבד החיבור החזק של האדם לכסא הכבוד.

ובנוסף לימוד מוסר ותרגול במידות וזה לשונו * אלה הדברים צריך לזהר: מחנופה ומשקרים וליצנות ולשון הרע וקנאה ושנאה ותחרות וכעס וגאווה, ומלהסתכל בנשים, ומלהרבות שיחה עם אשה. * ויעסוק באימה וביראה באיזה ספרי מוסר בכל יום, בראשית חכמה ושל"ה וחובות הלבבות: * צריך האדם לזכך גופו ונפשו בלימוד כנ"ל בלימוד הגמ' ותוס'. גם דברי אגדה שבגמרא המה מסוגלים מאד לזכך נשמתו: * וישמור עצמו מעבירות מהרהורים רעים בכל אופן ואופן: * וישמור עצמו מלשונא שום אדם מישראל, * ויהיו דבריו בנחת עם בני אדם, ואם משבחין אותו ילך בזריזות ויצטער את עצמו ויאמר מה זה משבחין אותי ואין בי, אילו היו מכירין בשפלותי ושטותי ומעללי ומעשי הרעים, ואיך אשא עיני לפני הבורא יתברך שמו שהוא יודע ורואה מעשי בכל עת ורגע אף על פי כן הוא מרחם עלי בכל דברי: * וזה לשונו בפתקא טבא-בצעטיל קטן:

האדם לא נברא בעולם רק לשבר את הטבע, לכן יזרו את עצמו לתקן מדותיו בשנת י"ח דוקא כמו שאבאר. כגון מי שנולד בטבע של עקשנות, ישבר את טבעו מ' יום רצופים לעשות דוקא להיפך ממה שיעלה במחשבתו. וכן מי שבטבע עצל, ירגיל את עצמו מ' יום רצופים לעשות כל דבר בזריזות, הן בהולך לשכוב על מטתו, הן לקום בבוקר ממשכבו, הן בזריזות לבישת בגדים ונטילת ידיים ולנקות את גופו ולילך בזריזות לבית הכנסת תיכף אחר קומו מהספר וכיוצא בהן. וכן מי שטבעו ביישן מהחלק של בושא רעה, ירגיל את עצמו מ' יום להתפלל דוקא בקול רם וכח תנועת אבריו, ולקיים כל עצמותי תאמרנה, ולברך על התורה בקול רם, עד שיעזרוהו מן השמים להסיר הכושה הרעה ממנו. וכן מי שאמרי פיו אינם עולים יפה ומסודר מחמת הרגל טבעו וכלי הדבור שלו, ירגיל את עצמו מ' יום להטות אזנו להדיבורים היוצאים מאליו, הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא הן בשעת לימוד, כי הרגל של כל דבר נעשה שלטון. וכן מי שטבעו אינו מתמיד בלימודו, ירגיל את עצמו גם כן מ' יום וילמוד יותר מהרגל שלו, ויסתכל בכל פעם קודם הלימוד בצעטיל קטן שלי, ומשם ואילך מן השמים יעזרוהו להיות מוסיף והולך בשבירת מידות הרעות עד תומם:

א

והיה כי תבא כו'. נראה לפרש דהנה יש שני מדריגות צדיקים, יש צדיק עובד ה' מיראה כל ימות החול, ובהגיע שבת קודש ניתוסף עליו קדושה יתירה שעובד מאהבה, כי בחינת שבת היא אהבה, ובוא יבוא הצדיק במדריגת אהבה, ויש צדיק שגם בימי החול עובד ה' באהבה, וזה הצדיק נקרא בשם "שבת" כדאיתא בזוהר הקדוש תלמיד חכם נקרא שבת, והיינו כי שבת היא בחינת אהבה, והצדיק הזה ג"כ תמיד בבחינה הזאת לכן ג"כ נקרא שבת.

וזהו שאמרו חז"ל "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים", ר"ל הצדיק שהוא תמיד בבחינת אהבה והוא כמענג עם השבת שמתענגין זה עם זה, כי הוא תמיד בבחינת אהבה כמו השבת, נותנין לו נחלה כו' ר"ל נחל ה', הוא הנחל העליון אשר משם מושך הצדיק השפע לישראל. וזהו דמצינו באלוהי הנביא ז"ל "וישב בנחל כרית והעורבים מביאים לו לחם", ולכאורה למה בחר ה' בעורבים שהם אכזרים על בניהם שהם יביאו לו לחם? וע"פ דברינו הנ"ל כך פירושו, "וישב בנחל" שהיה ממשיך השפעות מנחל העליון, ודרכי העורבים הם הקליפות לטרופ טרף ההשפעות, אלא העובד ה' מאהבה גם הם ישלימו ויסכימו עמו לבלתי יגעו בהשפעה, וזהו רמז ש"העורבים הביאו לו לחם" ר"ל שגם הקליפות הסכימו עמו. וזהו "כל המענג כו' נותנים לו נחלה", כנ"ל להמשיך השפעות מנחל ה', "בלי מצרים" ר"ל בלי שום קטרוג ומונע. **וזהו "כי תבא" לשון יחיד, דהיינו כשיהיו כל ישראל באחדות,** "אשר ה' אלקיך" ר"ל שבכללות ישראל יש שני הבחינות הנ"ל אהבה ויראה, ה' הוא אהבה, ואלקים הוא דין הוא יראה, אז כשתהיו כולם באחדות "נותן לך נחלה וירשתה", ר"ל אז יהיה הנחל ה' בידך להמשיך השפעות קדושה וברכה לכל ישראל.

ב

כי תכלה לעשר כו'. נראה לפרש, איתא בגמרא לעולם ישליש אדם שנותניו שליש במקרא כו', יש לומר הפירוש כך, **שליש במקרא.** "מקרא" הוא לשון מקריות, דהיינו האדם בהתחלתו בעבודת הבורא ית' אינו אלא במקריות, שלפעמים יתגבר על יצרו ולפעמים יצרו מתגבר עליו ואינו דבר תמידיות, וצריך האדם להתגבר בהדרגה לטהר מחשבותיו עד שיזדככו, דעיקר הוא המחשבה, וזהו שדרשו חז"ל "חמוקי ירכיך למה נמשלו דברי תורה לירך מה ירך בסתר אף דברי תורה בסתר", פירוש מה ירך בסתר רמז על עון

קרי הבא לאדם מחמת מחשבות זרות ח"ו והמחשבה הוא בסתר, לזה צריך תשובת המשקל לתקן ע"י דברי תורה בסתר, דהיינו שיעסוק בתורה במחשבה טהורה ולשמה, וזה בלתי אפשר שיזדכך מחשבותיו בבת אחת כי אם בהדרגה בכל פעם יותר ויותר עד שמן השמים יסייעו לו. ולכן תחילת עבודת השי"ת [נקרא] מקרא מלשון מקריות כנ"ל.

ואח"כ צריך לעלות במעלה יתירה דהיינו שליש במשנה, ר"ל שצריך האדם לכוין בלימודו לעולמות עליונים לשם יחוד כידוע. וזהו לשון משנה דהיינו כפול, לשון שמות טז, ה' "והיה משנה על אשר ילקוטו כו", וזהו שנו חכמים בלשון המשנה ר"ל ששנו בלשון כזה שהוא משנה כנ"ל, דהיינו שלמדו למטה וכוונתם למעלה ליחד. וזהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב - מובן ממילא כנ"ל.

"שליש בתלמוד" שהוא מידה שאין גדולה הימנה כדאיתא בגמרא, דהיינו הדביקות ואהבה. וזהו רמז שדרשו חז"ל "בראשית, בשביל התורה שנקרא ראשית ובשביל ישראל ובשביל ביכורים שנקראים ראשית", והכל אחד, דהנה ה"ביכורים" רמז על הכנעה ושפלות האדם, שצריך להחזיק עצמו במידת ענווה והכנעה אמיתית, כמאמר התנא "הגיע להר הבית אפילו אגריפס המלך נוטל הסל על כתיפו ונכנס", זה היה למען הכנעה, ולזה רמז התנא בלשון "כיצד מצות ביכורים אדם יורד לתוך שדהו וראה תאנה שבכרה כורך עליה גמי", דהיינו האדם הרוצה לשבר תאוותיו כי לב האדם מתאוה לפרי ראשון וצריך לשבר תאוותיו בזה, "כורך עליה גמי" פירוש יזכור יום המיתה איך יהא מונח בקבר ויצמיח עליו גמי ועשב. ואחר שיבוא האדם למידת הכנעה וענווה אז יראתו ואהבתו שלימה בעבודת הבורא ית', וזה הוא לשון ביכורים כפשוטו לשון בישול וגמר הפרי. וזהו שליש בתלמוד שאין לך מידה גדולה הימנה.

וזהו דאיתא בגמרא "הקונה שתי אילנות מביא ואינו קורא כו", רמז על ב' המדריגות הנ"ל, דהיינו האדם אשר עדיין אינו בא והגיע לכל המדריגות הנ"ל כי אם לשנים מהם, והיינו רמז "שני אילנות", ד"אילן" רמז לעולמות עליונים, "והקונה שתי אילנות אין לו קרקע" ר"ל שעדיין אין לו יסוד גמור, "מביא" פירוש באמת הוא מביא אותו הדבר לפני השי"ת, "ואינו קורא" ר"ל שאינו במדריגה זו עדיין שיהיה קורא ונענה מיד מהשי"ת ע"י מעשיו כדרך הצדיק הגוזר אומר ויקם. אבל "הקונה שלשה אילנות", ר"ל שקנה לעצמו כל השלש המדריגות הנ"ל, וזה "קנה קרקע" דהיינו שיש לו יסוד גמור, "מביא וקורא" ע"ד הנ"ל ותגזר אומר ויקם.

וזה כי "תכלה לעשר כו" בשנה השלישית", ר"ל אם תזכה לכלות לגמור "את כל תבואתך", ר"ל מה שאתה מביא לפני השי"ת בעולמות העליונים המכונים בשם "עשר", והוא "בשנה השלישית" שבאת לכל השלש המדריגות הנ"ל, "ונתת ללווי" ר"ל תתן ותתלה הכל שבא לך כל המדריגות הנ"ל ע"י התחברות והתלוות עם צדיקים, "לגר כו" שהיא מידת ענווה באמת וק"ל.

פרשת השבוע: תשובה וי"ג מכילין דרחמי

בפרשתינו לומדים אנחנו על מצוות הפרשת והבאת ביכורים. ומצות הבאת הביכורים יש בה שתי התקרבויות ודביקות מושלמת באותו זמן להקב"ה בבחינת אצילות דאצילות. אצילות, מפרש בספח'ק קדושת לוי שפירוש, אצלו יתברך. וזה בכל אדם כל יום בשעת התפילה בין מכובד ובין מכובד גדול מאוד, וכל שכן אצל האדם הפשוט כדכתיב ולענוים יתן חן אצל הקב"ה. הבאת הביכורים נעשית בבית המקדש על יד המזבח ושם אומר המביא וידוי אין לך קרבת אלוים בבחינת אצילות דאצילות יותר מזה.

אנחנו עומדים היום באמצע חודש אלול חודש של התעוררות מיוחדת בתשובה ומבאר בספח'ק ישמח ישראל, על מה שדורשים אלול ר"ת אני לדודי ודודי לי מובא בסידור הרב מלאדי, שהענין הוא בהמשך הפסוק הרועה בשושנים, שהשושנה יש לה י'ג עלים רמז ל'ג מידות של רחמים המתעוררים בחודש אלול, וההסבר בזה שהאדם בחודש אלול ילמד בספר הקדוש תומר דבורה וידע ויבין איך להתנהג ב'ג מידות של רחמים ועל ידי זה יזכה לעורר רחמים העליונים שבאמת יוכל לעמוד בנסיון ולקיים את ה'ג מידות של רחמים. עכ"ד.

המתנהג ב'ג מידות של רחמים מקיים מצות דביקות בהשם וזוכה למדרגת אצילות דאצילות כל הזמן ולא רק לעתים רחוקות. **והנה הבאנו מפרי ליקוטי השושנה דברי הקדוש של הרבי הנועם אלימלך** המלמד אותנו עוד כמה פרטים בעבודת השם בעניני תשובה וי"ג מכילין דרחמי. וזה לשון קדשו:

ר' ישמעאל אומר בשלש עשרה מידות כו'. נ"ל דהנה השם יתברך ברוך הוא נתן לנו שלש עשרה מידות, ואנחנו צריכין להכניס את השלש עשרה מידות בהתורה שיהא התורה נדרשת בהן, דהיינו שתהא לימודינו בתורתנו הקדושה לעורר את השלש עשרה מידות שיידרשו על ידי התורה. ועל ידי איזה פעולה נוכל לבוא לזה? ואמר "מגזירה שוה" פירוש כל מה שגזר השם יתברך בעולמו, הן הרוחניות הן דברים גשמיים, יהא הכל שוה לעבודת הבורא יתברך שמו, להכניס כל הגשמיים אל הקדושה. "מקל וחומר" פירוש הן עבירה קלה יהיה בעיניו כחמורה, וירגיל את עצמו תמיד בלי שום הפסק עד שיוטבע אצלו בטבע עד בלתי אפשרי לדבר בדברים בטלים.

וזהו דאיתא "מרגלית טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו", פירוש "מרגלית" מלשון הרגל נעשה טבע, "היתה תלויה בצוארו" שמשם יוצא הדיבור, והיה ההרגל בצוארו בדיבורו שלא לדבר כי אם דברים טובים הנוגעים ליראת ד' ולתורתו הקדושה, "ואחר כך תלאה בגלגל חמה", דהנה השמש כשם שהיא מאירה בעולם הזה כך היא מאירה בעולמות העליונים, ובעולם הזה נקראת שמש, שהיא משמשת בעולם, ובעולם העליון נקראת חמה שהיא לשון חימום ודביקות, שמה שמאירה בעולם הזה היא בגשמיים נגד ההארה שבעולם העליון, וזהו "ותלאה בגלגל חמה" דהיינו שלימד את דורו אחריו שיעשו כמוהו, להרגיל את עצמם עד שיוטבע הדבר בטבע להכניס כל דברי הגשמי אל הקדושה, דהיינו להתנהג בכל זה עד התגלגלות הדבר שיבוא לחימום וקדושה ודבקות בטבע,

"שכל הרואה בו מיד נתרפא" ופירושו כל מי שרואה ומאמין לזה מיד נתרפא, וזהו "וחם השמש ונמס" פירוש "השמש" שהוא הגשמי כנ"ל, הביאו לחימום ודבקות כנ"ל, "ונמס" שנבלע באברים, שהיה הכל רוחניות. וזהו "אשריכם כלים שנכנסתם בטומאה ויצאתם בטהרה" פירוש דאברי האדם הן נקרא כלים, ובהתחלתו של הצדיק להרגיל את עצמו כנ"ל בכל דברי גשמי, הוא בעיניו כדבר טמא,

על דרך שאמרו חז"ל "בגדי עם הארץ מדרס לפרושים", כו', אך אחר כך בהרגיל את עצמו שיהא לו לטבעיות, בודאי הוא טהרה וקדושה גדולה בהמשכתו בכל דבר גשמי קדושת הבורא יתברך שמו.

וזהו "שלא כמידת הקדוש ברוך הוא מידת בשר ודם", מידת הקדוש ברוך הוא כלי מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק, ומידת בשר ודם להיפוך". ויבואר גם כן על פי הפסוק "וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן", פירוש שאנחנו צריכין להמשיך ולהביא את הבורא ברוך הוא בכל העולמות, וזהו "אמן ואמן" דהיינו בעולם התחתון ובעולם העליון. וזהו "כלי מלא" פירוש הצדיק כזה שהוא כלי, דהיינו כל אבריו הן קדושים ומטהרים כנ"ל, שכבר הוטבע בטבע שבכל דברי הגשמי הוא מכניס וממלא כבוד ה' וקדושתו, "מחזיק" פירוש על ידי זה הוא מחזיק טובה לישראל להיותם מלאים ושבעים כל טוב, "וריקן אינו מחזיק" פירוש אם הוא להיפך חלילה שאינם ממשיכין את כבודו לכל העולמות, אזי אינו מחזיק חלילה.

"ומדת בשר ודם הוא להיפך", "מלא" פירוש אם הוא מלא וחשוב בעיניו שיש בו חכמה ומעלות, זה "אינו מחזיק" אין יכול להחזיק טובה לכל ישראל, דהיינו שבלתי אפשר שיבוא טובה על ידו, "ריקן מחזיק" פירוש מי שהוא בעיניו ריקן ושפל ואינו נחשב בעיניו כלום, זה יכול להחזיק טובה לכל ישראל, להשפיע להם כל מיני שפע וברכה וחיים ולמלאותם כל טוב. וזהו "אל יתפלל במקום גבוה" פירוש אל יחזיק את עצמו בגבהות, אלא "במקום נמוך" פירוש שיהא בהכנעה גדולה כנ"ל.

ועל פי הנ"ל יפורש גם כן הפסוק בפרשת משפטים "ויראו את אלקים" וגו', פירוש שהיו תמיד מסתכלים ורואים בכל מעשיהן, אפילו בגשמיותן היו משגיחין על עצמם שיהיה לה', והיינו "ויראו את אלקים" פירוש על אלקים, והיו מרגילין את עצמם עד כי "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר", דהעולם הזה נקרא "רגליו" כמו שנאמר "השמים כסאי והארץ הדום רגליו", והן היו פועלים שכל מה שבעולם הזה, דהיינו אפילו הגשמיות, היו מכניסין אל הקדושה, והיינו "תחת רגליו" נעשו "כלבנת הספיר" כנ"ל.

אך שיש צדיקים שצריכין סעד לתומכם אל כל הנ"ל, ויש צדיקים שאין צריכין סעד, היינו אותן הצדיקים שנשמטן הוא מעולם האצילות, וזהו "ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו" היינו כנ"ל אותן הצדיקים שהיה להן נשמה מעולם אצילות, לא היה צריך השם יתברך לשלוח ידו להם לתומכם בידו, רק שהן עצמם היו יכולין לעשות כל זה בלי סעד ותומך, "ויאכלו וישתו ויחזו אלקים" היינו שאפילו אכילתן ושתייתן היו מביאין אל הקדושה.

פרקי אבות

מנהג בכל תפוצות ישראל לומר לפני הלימוד פרקי אבות משנת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. הרבי בליקוטי שושנה מלמד אותנו שזה משנה שמעוררת אותנו מאוד בעבודת השם ומסביר לנו הרבי בטוב טעם ודעת את הפירוש. וזלה"ק:

כל ישראל וכו' שנאמר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. דהנה הצדיקים העובדים ד' באמת, הם כמו הסרסור שבין המוכר והלוקח, כמו כן הצדיקים הם הסרסורים בין התורה הקדושה ובין הקב"ה להביא ולהעלות התורה לפניו יתברך, דהצדיק הוא דבוק תמיד בקודשא בריך הוא ובתורתו, וזהו "וירא אליו ד'" ולא נאמר אל אברהם, לרמז במלת "אליו" דהיינו להדבוק אליו ית' תמיד, הוא הצדיק האמיתי שהוא דבוק בו יתברך. והנה דרך הסרסור הרוצה לסרסר ללוקח ולהביא לו סחורה, צריך להניח את הקונה ולילך מאיתו ומבקש ממנו שיעמוד וימתין על ביאתו עם הסחורה. ודומה לזה היה אצל אברהם, אף על פי שהוא היה הסרסור האמיתי בין התורה הקדושה ובין יתברך ויתעלה, והיה דבוק אליו יתברך, נאמר בו "אדני אל נא תעבור מעל עבדך" פירוש שאמר להקב"ה המתן עד שאכניס כו', דהצדיק רשות לו להפסיק מדבקתו יתברך כדי לילך ולקיים מצוותיו. וזהו שאמרו חז"ל על פסוק בירמיהו (קפיטל ט"ז) "ואותי עזבו ואת תורת לא שמרו" הלאו אי אתי עזבו ותורתי שמרו, דלכאורה אינו מובן כלל הלאו אי אתי עזבו, ויש לכוין בדבריהם כדברינו הנ"ל, הלאו אי אתי עזבו, שיפסיקו עצמם מהיותם דבוקים לי, ותורתי שמרו רצה לומר לשמרו תורתי שילכו ויקיימו מצוותי כנ"ל.

והנה כל עניני עולם הזה הנמצאים בעולם כולו, הכל לכבודו ברא, שהכל הוא משל ומליצה להבין בהם איזה מוסר השכל והתורה הקדושה, ומי שזיכהו השם בלב בינה **להבין ולהשכיל**, אזי מכל דבר בעולם יש כיון להבין משל ומליצה אל התורה הקדושה וליראתו יתברך. וזה שאמר דוד המלך עליו השלום "ואהי להם למשל" כו', דהנה דוד המלך עליו השלום ידע בעצמו בהנהגתו בתורה שהוא אינו כמו משל לבני אדם שעל ידו ישכילו איזו משל אל התורה, כי הוא עצמו היה בו כל התורה, ואינו כמו שאר בני אדם העוסקים בעניני עולם הזה אשר מהם יוכל איש משכיל ליקח משל אל התורה הנ"ל, ולהבין מוסר איך הוא מתחזק בעניני עולם הזה על אחת כמה וכמה שיש להתחזק בעניני עולם הבא וכדומה, לא כן היה דוד, וזהו "ואהי להם למשל" רצה לומר ששונאיו היו מחזיקים אותו למשל, דהיינו שהיו אומרים עליו שהוא איש שפל חלילה ומשוקע בכל עניני עולם הזה, ואמר **דוד אם הייתי להם למשל שעל ידי ישכילו ויקחו ממני איזה משל אל התורה הקדושה או לאיזה מוסר, היה טוב.** "אך ישיחו בי יושבי שער" כו' רצה לומר שגם זה שמחזיקים אותי למשל אינו מועיל להם אפילו ליקח ממני משל, והם יושבי שער ושתי שער.

וזהו "ועמך כולם צדיקים לעולם", דהנה יש ג' מדרגות: עולם נפש שנה. עולם, היא המדריגה עליונה, והיינו "לעולם" רצה לומר למדריגה עליונה. "ירשו ארץ" הם מעלים כל הארציות אשר בזה העולם. והבן.

בברכת טוב עין הוא יבורך שבת שלום ומבורך

נח גד וינטראב במוהרי"ד צוק"ל 7660090@gmail.com